

ЮРІЮ ЮРІЙОВИЧУ ПЕТРУСУ — 70 РОКІВ

У квітні 2011-го виповнюється 70 років ученому-цитоембріологу, кандидатові біологічних наук, доценту Ужгородського національного університету Ю.Ю. Петрусу — гідному продовжувачеві ужгородської цитоембріологічної школи, заснованої професором Х.Ю. Руденком.

Юрій Юрійович Петрус народився 17 квітня 1941 р. у с. Солочині Свалявського р-ну Закарпатської обл., де серед мальовничої природи передгір'я Карпат промай-

нули його дитинство і юність, що, звичайно ж, вплинуло на вибір майбутнього фаху. У рідному селі він здобув неповну освіту, а в 1958 р. закінчив Полянську середню школу і деякий час працював у місцевій споживчій кооперації. Протягом 1960—1963 років служив у лавах Радянської армії, а по тому Ю. Петрус вступив на біологічний факультет Ужгородського державного університету. Тут життя вирувало майже цілодобово: вдень — навчання, колоквиуми, лекції, практикуми, а вечорами, іноді до самого ранку, — у цитоембріологічній лабораторії кафедри ботаніки викладачі та студенти опрацьовували зафіксований під час польових досліджень матеріал і виготовляли тисячі постійних препаратів. Так, за прикладом свого вчителя і наставника, канд. біол. наук, доцента В.Ю. Мандрик Юрій Юрійович ще у студентські роки захопився цитоембріологією. Після захисту дипломної роботи вчена рада університету рекомендувала Ю.Ю. Петруса для навчання у стаціонарній аспірантурі (1970—1973), де він продовжив цитоембріологічні дослідження під керівництвом В.Ю. Мандрик і д-ра біол. наук, професора В.І. Комендаря. У березні 1975 р. на засіданні вченої ради Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного АН УРСР Юрій Юрійович успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Цитоембріологічне дослідження деяких видів ожин (*Rubus L.*)».

Згодом він переїхав на батьківщину дружини і працював завідувачем клінічної лабораторії Маньківської районної лікарні (Черкаська обл.), а з 1978 р. — асистентом кафедри ботаніки Уманського державного педагогічного інституту ім. Павла Тичини. У 1980 р. Юрій Юрійович, на запрошення тодішнього завідувача кафедри ботаніки УжДУ В.І. Комендаря, повертається на Закарпаття. Спочатку очолює новостворену міжвідомчу наукову лабораторію «Вплив різних форм випромінювання на живі організми» УжДУ, а з 1982 р., на конкурсних засадах, отримує посаду асистента кафедри ботаніки УжДУ, де працює і нині; 1988 р. Ю.Ю. Петрусу присвоюють вчене звання доцента. У вересні 1995 р. його обирають завідувачем кафедри ботаніки УжНУ, яку він очолював протягом 15 років. Уже 30 років поспіль Юрій Юрійович як доцент кафедри продовжує активну педагогічну й наукову діяльність: розробив і викладає свої улюблені предмети — загальні курси «Анатомія і морфологія рослин», «Загальна цитологія», «Ембріологія рослин», опублікував низ-

ку навчально-методичних посібників, консультує студентів, дипломантів, піклується про долю кафедри і факультету.

Обравши наукову стежу цитоембріолога рослин, Ю.Ю. Петрус, як гідний учень ужгородської цитоембріологічної школи, суттєво поповнив відомості в цій галузі, досліджуючи види роду *Rubus* L. Науковий доробок Юрія Юрійовича — це понад 80 публікацій, у т.ч. розділ у монографії, більше 20 наукових статей, 7 навчально-методичних посібників, а також матеріали й тези наукових доповідей, виголошених на вітчизняних і зарубіжних конференціях.

Зокрема, у працях Ю.Ю. Петруса висвітлені питання мікроспорогенезу та розвитку стінки пиляка, особливості диференціювання багатоклітинного археспорію і запліднення, а також розвитку ендосперму і зародка видів роду *Rubus*. Він здійснив гістохімічний аналіз пилку та пилкових трубок у представників роду *Rubus*. У низці його праць розглядаються причини в'янення й опадання зав'язей у популяціях *R. caesius* L., викладені сучасні погляди на генезис і роль гібридизаційних процесів у видоутворенні роду. Значну увагу вчений приділяв дослідженню апоміксису, передусім з'ясуванню особливостей мейозу та розвитку багатоклітинного археспорію й насінного зачатка в апоміктичних видів ожин, вивченню фертильності пилку у зв'язку з апоміктичним способом розмноження деяких представників цього роду. Одна із праць Юрія Юрійовича присвячена ролі апоміксису у філогенії родини *Rosaceae*. Спільно з В.Ю. Мандрик вони підготували розділ про цю родину з оригінальними авторськими рисунками до третього тому «Сравнительная эмбриология цветковых растений» (1985), опублікованого Ботанічним інститутом ім. В.Л. Комарова АН СРСР.

Ю.Ю. Петрус не стояв осторонь громадської діяльності. Завжди брав активну участь у житті колективу, підготовці різноманітних заходів, організації міжнародних наукових конференцій тощо. Любить і шанує народну українську пісню, протягом багатьох років був учасником знаної самодіяльної народної чоловічої хорової капели «Боян» УЖДУ.

Юрій Юрійович — надзвичайно скромна людина, зі щирим, приятним ставленням до колег і студентів, веселою і неконфліктною вдачею. Він завжди вміє створити невимушену й дружню атмосферу спілкування, підтримувати в колективі позитивні настрої.

І нині Ю.Ю. Петрус сповнений сил, активний співробітник кафедри й факультету, не байдужий до долі колективу, в якому працює.

Колеги, учні та друзі сердечно вітають Юрія Юрійовича зі славним ювілеєм і зичать йому міцного здоров'я, творчої наснаги, подальших плідних успіхів у вихованні студентської молоді.

На многая і благая літа, шановний ювіляре!

Є.Й. АНДРИК, І.В. БЕСЕГАНІЧ,
В.І. САБАДОШ, М.В. ШЕВЕРА